

Dkt. David L. Mathewson, Theolojia ya Agano Jipya, Kipindi cha 6, Hekalu katika Agano la Kale

© 2024 Dave Mathewson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Dave Mathewson katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Theolojia ya Agano Jipya. Huu ni kipindi cha 6, hekalu katika Agano la Kale.

Mada inayofuata tunayotaka kuiangalia ni mada ya hekalu au maskani.

Pia ningejumuisha Bustani ya Edeni kwa sababu, kama tutakavyoona, Bustani ya Edeni ina uhusiano wa karibu na mada ya hekalu. Huu ni mfano mwingine wa jinsi ilivyo vigumu kutoa mada yoyote kati ya hizi kutoka kwa zingine kwa sababu mara nyingi zimeunganishwa kwa karibu. Kwa hivyo, bustani ilikuwa mada muhimu kwa uumbaji na ardhi, lakini tutaona kwamba bustani pia ni ya mada ya hekalu pia.

Sasa, tutashughulikia hekalu na maskani pamoja. Ingawa ni vitu tofauti kihistoria katika Agano la Kale, nitawashughulikia pamoja kwa sababu, kimsingi, maskani ni hekalu linaloweza kubebeka, na hekalu ni maskani ya kudumu zaidi. Vyote viwili hufanya kazi kwa madhumuni yanayofanana sana.

Kwa hivyo, sitazungumzia kuhusu maskani au hekalu kando, na wakati mwingine tutazungumzia vyote viwili. Wakati mwingine, tutarejelea hasa hekalu, na kisha tena, mara nyingi nitatumia bustani kwa sababu, kama tutakavyoona, kuna uhusiano wa karibu kati ya Bustani ya Edeni na hekalu na Maskani. Kwa muhtasari tu, kwa madhumuni yetu, ingawa kuna mengi zaidi ambayo yanaweza kusemwa kuhusu hekalu, umuhimu wa hekalu ni kwamba ni mahali ambapo Mungu anaishi na watu wake.

Ni mahali ambapo uwepo wa Mungu ulionekana kati ya watu wake. Kwa hivyo, hekalu liliashiria kwamba Mungu alikuwa pamoja na watu wake. Mungu alikuwepo pamoja na watu wake, taifa la Israeli.

Sasa, baada ya kusema hivyo, basi, sehemu ya kuanzia ya kuelewa na kushughulika na hekalu ni kurudi nyuma tena kwenye Mwanzo 1-3. Hasa sura ya 2 na Bustani ya Edeni. Sasa, sababu ya kusema hivyo ni kwamba, kama tulivyokwisha sema tayari katika kipindi chetu cha kwanza au cha pili, ambapo tulizungumzia kwa undani zaidi kuhusu Mwanzo 1-3, tuliona Bustani ya Edeni ilikusudiwa kuwa mahali patakatifu.

Ilikuwa mahali pa uwepo wa Mungu. Ilikuwa mahali patakatifu. Ilikuwa mahali ambapo Mungu aliishi na watu wake, Adamu na Hawa.

Kwa kweli, katika makala moja, msomi wa Agano la Kale Gordon Wenham alifupisha kazi ya Bustani ya Edeni kwa kusema hivi: Bustani ya Edeni haionekani na mwandishi

wa kitabu cha Mwanzo kama kipande cha ardhi ya kilimo ya Mesopotamia bali kama patakatifu pa kawaida, yaani, mahali ambapo Mungu anakaa na ambapo mwanadamu anapaswa kumwabudu. Sifa nyingi za bustani zinaweza kupatikana katika mahali patakatifu pa baadaye, hasa maskani au hekalu la Yerusalemu. Sambamba hizi zinaonyesha kwamba bustani yenyewe inaeleweka kama aina ya patakatifu.

Na kwa kweli ningeondoa neno hilo, kwamba bustani ilikuwa mahali patakatifu. Ilikuwa ni maskani ya hekalu ambapo Mungu aliishi na watu wake. Kwa hivyo, bustani ni mahali patakatifu, bustani ya hekalu ambapo Mungu aliishi na wanadamu, na watu wa kwanza aliowaumba, Adamu na Hawa.

Njia bora ya kuthibitisha hilo si tu kupitia maandishi ya Mwanzo 1 ambapo waziwazi Mungu anapatikana akikaa na watu wake na yupo na anaishi na watu wake katika uumbaji wa kwanza, lakini kama nukuu ya Gordon Wenham ilivyosema, kwa kuzingatia ulinganifu mwingine kadhaa kati ya maelezo ya baadaye ya hema na hekalu katika Agano la Kale na maelezo ya Bustani ya Edeni na kwa kweli uumbaji wenyewe katika Mwanzo 1 na 2. Sasa, ninachotaka kusesitiza si lazima ni uchunguzi wangu wote, lakini huu ni mkusanyiko wa uchunguzi ambao wengine wameuona, pamoja na ulinganifu kati ya Bustani ya Edeni na maelezo ya baadaye ya hema na hekalu katika Agano la Kale. Kwa hivyo, kwa mfano, tayari tumetaja kwanza kabisa kwamba Mungu katika Bustani ya Edeni na katika hema na hekalu alikuwa mahali pa uwepo wa kimungu, mahali ambapo Mungu aliishi na watu wake. Kwa hivyo, una marejeleo hayo ya Mungu akitembea bustanini baadaye katika Mwanzo sura ya 3, ambayo pia yanaonyesha lugha ya uwepo wa Mungu katika hema au hekalu katika Agano la Kale.

Kwa hivyo, katika Bustani ya Edeni na hema na hekalu, ni mahali ambapo Mungu hukaa na watu wake; ni mahali pa uwepo wa Mungu. Jambo la pili ninaloliona kuwa la kuvutia ni unaposoma simulizi la mapambo katika hema na hekalu; utagundua kwamba mara nyingi miti na mimea huchukua jukumu muhimu lililochongwa kwenye kuta au kuchonga kuta au vitu fulani. Hii pia ni kweli kuhusu hekalu.

Miti na mimea hiyo iliyochongwa hekaluni na baadhi ya samani zake ilikusudiwa kuakisi mimea, hasa mti wa uzima katika Bustani ya Edeni, kama ishara ya ukweli kwamba bustani hiyo ilikuwa mahali pa uzima na kuzaa matunda. Labda hata kinara cha taa kilichowasha hekalu hakiakisi tu mwanga wa uumbaji wa kwanza katika Mwanzo sura ya 1 bali pia kinara cha taa hekaluni, kinara cha taa, ambacho kilikusudiwa kuwakilisha mti wa uzima. Ili kukupa mfano mmoja, katika hema la kukutania, Kutoka sura ya 25, mti wa uzima ndio ambao tayari tumeurejelea katika Mwanzo sura ya 2 na mstari wa 9, mti wa uzima uliowekwa ndani ya bustani.

Lakini basi, tunapoanza kusoma kuhusu maskani, sura ya 25, na kuanzia mstari wa 31, tengeneza kinara cha taa cha dhahabu safi na ukisugue kwa kutumia msingi na

shimo. Vikombe vyake, matovu, na maua yake yatakuwa ya kitu kimoja nacho. Matawi sita yatatoka upande wa kinara cha taa, matatu upande mmoja na matatu upande mwingine.

Vikombe vitatu vilivyoumbwa kama maua ya mlozi vyenye machipukizi na maua vitakuwa kwenye tawi moja, vitatu kwenye tawi linalofuata, na vivyo hivyo kwa matawi yote sita yanayotoka kwenye kinara cha taa. Kwenye kinara cha taa, kuna vikombe vinne vilivyoumbwa kama maua ya mlozi, machipukizi na maua. Chipukizi moja litakuwa chini ya jozi ya kwanza ya matawi yanayotoka kwenye kinara cha taa, na chipukizi la pili chini ya la pili, n.k.

Nitaishia hapo hapo. Lakini unaelewa wazo. Vinara vya taa vinaonekana kuakisi labda mimea au matunda ya uumbaji wa kwanza na pia pengine mti wa uzima katika Mwanzo sura ya 2 na mstari wa 9 uliosimama katikati ya Bustani ya Edeni.

Uhusiano mwingine wa kuvutia, wa tatu, ni ukweli kwamba dhahabu ni mojawapo ya sifa muhimu za vipodozi, metali za thamani zinazotumika katika urembo wa Hema na hekalu. Katika maelezo ya kinara, kinara cha taa ambacho nimesoma hivi punde, kilitengenezwa kwa dhahabu. Ukigeukia Kutoka na kusoma kwa upana zaidi kuliko sehemu hiyo ambayo nimesoma hivi punde, utaona kwamba dhahabu ilikuwa chuma muhimu katika urembo wa maskani.

Pia, sitarejelea maandishi yoyote mahususi hivi sasa, lakini ukisoma au hata kutazama 1 Wafalme 5-7, utagundua kuwa dhahabu inaonekana kila mahali katika ujenzi wa hekalu. Kama naweza kusoma kifungu kimoja tu, Kutoka 25, ningependa tu kukuonyesha sifa muhimu ambayo dhahabu inacheza katika muundo wa hema la kukutania. Sura ya 25, 7-17.

Hebu tuone hapa. Kuanzia mstari wa 7, shohamu, mawe, na vito vingine vitawekwa kwenye naivera ya kifuani. Kisha, nitawaamuru wanifanyie mahali patakatifu, nami nitachora kati yao.

Tengeneza maskani hii na samani zake sawasawa na mfano nitakaoonyesha. Waambie watengeneze sanduku la mbao za mshita, lenye urefu wa dhiraa mbili na nusu, upana wa dhiraa moja na nusu, na kimo cha dhiraa moja na nusu. Lifunike kwa dhahabu safi, ndani na nje, na utengeneze ukingo wa dhahabu kuizunguka.

Tupia pete nne za dhahabu kwa ajili yake. Acha niruke hadi mstari wa 31, mwanzoni mwa maelezo ya kinara cha taa. Tengeneza kinara cha taa cha dhahabu safi na ukipige nyundo.

Kwa hivyo, dhahabu ilikuwa chuma kikuu kilichotumika katika ujenzi wa maskani na hekalu. Hata hivyo, kinachovutia ni kwamba dhahabu pia inapatikana katika Bustani ya Edeni. Huko nyuma katika Mwanzo sura ya 2, mwandishi anapoelezea eneo

linalozunguka, anasema, kuanzia mstari wa 10 wa Mwanzo sura ya 2, mto unaomwagilia bustani ulitiririka kutoka Edeni.

Kutoka hapo , uligawanyika katika vyanzo vinne vya maji. Jina la wa kwanza ni Pishoni. Unazunguka nchi yote ya Havila, ambapo kuna dhahabu.

Mstari wa 12, dhahabu ya nchi hiyo ni nzuri. Kwa hivyo dhahabu inahusishwa hata na Bustani ya Edeni. Kwa hivyo dhahabu ni metali muhimu inayopatikana katika Bustani ya Edeni, katika muktadha wa Bustani ya Edeni, na sasa ni metali muhimu katika hema na hekalu, ikidokeza, nadhani, muunganisho, muunganisho wa makusudi kati ya hekalu, hekalu la hema, na Bustani ya Edeni.

Jambo lingine ambalo watu kadhaa wametambua katika wasomi wa Agano la Kale ni katika sura ya 2 na mstari wa 15 wa Mwanzo, Adamu anaambiwa alime na kutunza bustani. Sura ya 2 na mstari wa 15. Cha kushangaza, maneno haya mawili pia yanaonekana baadaye katika Agano la Kale kama maneno yanayoelezea wajibu wa makuhani katika hema au hekalu.

Kwa mfano, katika kitabu cha Hesabu, Hesabu sura ya 3 na mistari ya 7 na 8. Hesabu 3, mistari ya 7 na 8 inasema wanapaswa kufanya, niache nirudi; Bwana akamwambia Musa, Ilete kabila la Lawi, ukawaweke mbele ya Haruni kuhani, ili wamsaidie. Watatekeleza majukumu yake na ya jumuiya yote katika hema ya kukutania kwa kufanya kazi ya maskani. Watatunza vyombo vyote vya hema kwa ajili ya mkutano.

Pia, katika sura ya 18 ya Hesabu pia, sura ya 18 na sura ya 5 na mistari ya 5 na 6, ikirejelea majukumu ya makuhani na Walawi, mtawajibika kwa utunzaji wa patakatifu na madhabahu ili ghadhabu isiwashukie Israeli tena. Mimi mwenyewe nimewachagua Walawi wenzako kutoka miongoni mwa Waisraeli kama zawadi kwenu, mliowekwa wakfu kwa Bwana ili kufanya kazi katika hema ya kukutania. Kwa hivyo, tunaona uhusiano kati ya kile ambacho Adamu alipaswa kufanya bustanini, kuifanyia kazi, na kuitunza. Kuna njia tofauti zinazotafsiriwa kwa Kiingereza, lakini maneno hayo ni sawa na kile ambacho makuhani walipaswa kufanya katika hema ya kukutania, hasa katika Kitabu cha Hesabu.

Muunganisho mwingine ni kwamba katika Mwanzo sura ya 2, mstari wa 10, mstari ambao tumeusoma hivi punde unaohusiana na dhahabu, tunaona kwamba mto unatiririka kutoka Edeni ili kuinywesha bustani. Tunapata kitu kile kile katika Ezeieli 47 na mstari wa 1 na 2, kifungu ambacho tayari tumekiangalia kuhusiana na Ufunuo sura ya 22, lakini tutakiangalia tena kwa sababu sura za Ezeieli 47 ziko katika muktadha wa hekalu, hekalu lililorejeshwa, na katika Ezeieli 47 maji hutiririka kutoka hekaluni kwa njia ile ile ambayo mto wa maji hutiririka kutoka Edeni ili kuinywesha bustani. Pia, kuna uhusiano kati ya miti iliyopandwa kando ya mto katika bustani ya Edeni na miti iliyopandwa kando ya mto katika Ezeieli 47.

Moja ya mwisho ambayo pia inavutia sana na inaonekana kuwa ya makusudi ni pale mtu anaposoma simulizi la Mungu akiingia hekaluni: anaingia hekaluni kutoka mashariki. Kwa mfano, katika hekalu lililorejeshwa la Ezeieli sura ya 43, katika Ezeieli 43, kama tulivyosema, sehemu nzima ya 40 hadi 47, katika maono, maono yaliyorejeshwa, maono ya baadaye ya hekalu lililorejeshwa, hekalu lililojengwa upya. Katika sura ya 43, baada ya mwandishi katika sura ya 41 na 42, mwandishi kimsingi anafanya ziara ya maono ya hekalu na vipimo vyake, na anaona sehemu tofauti.

Kisha, katika sura ya 43, utukufu wa Mungu na uwepo wake ulioondoka hekaluni katika sura za kwanza za Ezeieli sasa unarudi hekaluni. Angalia jinsi sura ya 43 mstari wa 1 unavyoanza. Kisha, kuna kiumbe malaika anayemwonyesha Ezeieli maono haya. Kisha, mtu huyo akanileta kwenye lango linaloelekea mashariki, nami nikaona utukufu wa Mungu wa Israeli ukitoka mashariki. Sauti yake ilikuwa kama kishindo cha maji yanayotiririka.

Unaporudi kwenye Mwanzo sura ya 3 na mstari wa 24, Mwanzo sura ya 3 na mstari wa 24, Adamu na Hawa wanapofukuzwa au kufukuzwa kutoka bustani ya Edeni, tunaambiwa katika mstari wa 24 kwamba baada ya kumfukuza mwanadamu, baada ya kumfukuza Adamu na Hawa, aliweka upande wa mashariki wa bustani ya Edeni, makerubi na upanga wa moto ukiwaka huku na huko ili kulinda njia ya mti wa uzima. Kwa hivyo, uhusiano kati ya mwelekeo wa mashariki ni kwamba huko Edeni, mlango wa bustani ulionekana kutoka mashariki. Vivyo hivyo, ni kutoka lango la mashariki ndipo uwepo na utukufu wa Mungu hujaza hekalu katika Ezeieli sura ya 43.

Kwa hivyo, miunganisho hiyo yote inaonyesha kwamba, kuna uwezekano mkubwa, Bustani ya Edeni ilikusudiwa kuakisi hekalu na Maskani, au ningebishana ni kinyume chake, kwamba Maskani na hekalu viliumbwa kwa mfano wa Bustani ya Edeni, ikiashiria ukweli kwamba Edeni ilikuwa mahali pa uwepo wa Mungu. Ilikuwa patakatifu, mahali ambapo Mungu aliishi na watu wake, na kwa hivyo sasa hekalu na maskani vimekusudiwa kuiga hilo au kuakisi hilo. Hekalu na maskani ni bustani ndogo za Edeni.

John Walton, katika kitabu kuhusu hadithi iliyopotea ya Mwanzo, anasema kwamba rekodi ya uumbaji ya Mwanzo 1 ni kwamba Mungu anaumba hekalu la ulimwengu, mahali patakatifu pa kuishi. Greg Beal pia amesema kwamba kusudi la Mwanzo 1 na 2 ni kwamba hatimaye, Adamu na Hawa, ambao wamewekwa kwenye bustani, wangeipanua ili kukumbatia ulimwengu mzima ili uwepo wa Mungu, uwepo wa hema lake la hekalu katika patakatifu pa Edeni, kazi ya Adamu na Hawa ilikuwa kupanua uwepo wa Mungu na kutawala zaidi ya hapo ili kukumbatia ukamilifu wa uumbaji. Kwa kweli, unaposoma fasihi ya Kiyahudi ya apokalipsi, kwa mfano, kama vile Enoki wa 2 na wa 3, naamini, na kwingineko, Adamu mara nyingi huelezewa kama kuhani anayemtumikia Mungu katika bustani ya Edeni.

Katika maandishi moja ya apokalipsi, yanaelezea utukufu wa Mungu wa Shekina ukiangaza kutoka upande mmoja wa bustani hadi mwingine. Kwa hivyo hata katika fasihi ya Kiyahudi kati ya Agano Jipya, wakati mwingine unakuta bustani ya Edeni ikionyeshwa kama hekalu, patakatifu, na Adamu ni kuhani aliyemtumikia na kumwabudu Mungu katika patakatifu. Bustani ya Edeni ilikuwa mahali ambapo utukufu wa Mungu uliishi na kuishi kama hekalu lake la kwanza.

Kwa hivyo, kwa kumalizia utafiti wa Mwanzo 1 na 2 na taswira yake ya bustani ya Edeni kama hekalu au patakatifu, ningehitimisha kwamba mwandishi anaonyesha na kuonyesha hekalu kama patakatifu ambapo Mungu anaishi na watu wake, ambapo Mungu anaishi na watu wake. Wanafurahia baraka ya uwepo wa Mungu katikati yao. Adamu na Hawa kisha hufanya kazi kama makuhani wanaomwabudu na kumtumikia Mungu katika hekalu la Edeni.

Wanapaswa kuitunza, kuilinda, na kuitunza kama watu wa Mungu. Hili linaonyeshwa na hekalu na uhusiano wake na hekalu na maskani. Tutarudi kwenye hilo.

Lakini tena, inaonekana kwangu kwamba hema na mahekalu yamekusudiwa kuwa nakala ya Bustani ya Edeni. Na sababu ni kwamba baada ya maelezo haya ya patakatifu pa bustani ambapo Mungu anakaa na watu wake, ambapo Adamu na Hawa wanamtumikia kama makuhani, kufuatia hilo tunalopata katika Mwanzo 3 kwamba dhambi inaingia ulimwenguni. Adamu na Hawa wanashindwa kufanya kazi yao.

Wanashindwa kutunza patakatifu pa uwepo wa Mungu. Na kwa sababu ya dhambi na kutotii, wanafukuzwa kutoka patakatifu pa bustani. Kama tulivyoona katika sura ya 3, mstari wa 24, wanatupwa nje ya uwepo wa Mungu kwa makerubi, watu kama malaika, wanaolinda mlango wa mashariki wa patakatifu, mahali pa uwepo wa Mungu.

Na sasa Adamu na Hawa wamekatazwa kuingia patakatifu pa hekalu. Kwa hivyo sasa swali, baada ya sura ya 3, linaibuka, Mungu atarejeshaje uwepo wake katika kuishi na wanadamu na hatimaye kuupanua ili kukumbatia uumbaji wote kama alivyokusudia katika Mwanzo 1 na 2? Lakini sasa kwa kuwa dhambi imeingia ulimwenguni, kumekuwa na usumbufu katika hadithi, na mgogoro sasa unatokea; Mungu atasuluhishaje hilo? Mungu atarejeshaje nia yake ya kuianzisha dunia kama makao yake ambapo anaishi na wanadamu katika ulimwengu mzima? Naam, njia moja ya kuangalia hilo ni, kama sehemu nyingine ya Agano Jipya inavyoendelea, tunaweza kuangalia hilo kwa mfuatano wa hatua au hatua kuhusu jinsi hilo linavyoanza kutokea. Tena, nataka tu kuchora kwa upana sana na kuangalia harakati kuu au hatua kuu katika Mungu kutatua tatizo kutoka Mwanzo 3, katika Mungu kurejesha tena uwepo wake katika ulimwengu na wanadamu ambao utaenea kote duniani.

Hatua ya kwanza kubwa, basi, ni ujenzi wa maskani katika nusu ya pili ya kitabu cha Kutoka. Kwa hivyo Mungu anawaokoa watu wake kutoka Misri, anawapitisha kupitia Bahari Nyekundu, kupitia jangwa, na hatimaye hadi nchi ya Kanaani, ambapo Mungu atawapa; watakapofika Kanaani, hatimaye watajenga hekalu. Lakini wakati huo huo, wanaposafiri jangwani hadi nchi ya Kanaani, hadi nchi ya ahadi, Mungu anawaagiza kujenga maskani katika nusu ya pili ya kitabu cha Kutoka ambayo itaambatana nao wanaposafiri jangwani.

Sasa tena, sitaki kueleza kwa undani zaidi kuhusu ujenzi wa maskani na jinsi ilivyokuwa, wala sijajiandaa au sijajiandaa, lakini kimsingi, maskani ilikuwa na ua uliofungwa, na kisha ndani ya ua huo kulikuwa na muundo mkubwa kama hema uliokuwa na sehemu mbili, mahali patakatifu, na kisha kile tunachokijua kama Patakatifu pa Patakatifu. Na katika mwisho, katika Patakatifu pa Patakatifu, kulikuwa na Sanduku la Agano. Ilikuwa katika Patakatifu pa Patakatifu ambapo Mungu alikutana na watu wake mahususi.

Jambo kuu pia ni kwamba huu ulikuwa ni muundo wa muda. Israeli wangeweza kuuangusha na kuuchukua walipokuwa wakihama. Bado ingekuwa kazi nyingi zaidi kuliko kuweka hema lako la watu wanne au hema la watu wawili au chochote kile, lakini ilikusudiwa kuwa ya muda ili waweze kuichukua walipokuwa wakihama.

Lakini walijenga, tunaona katika Kutoka simulizi la Mungu akiwaagiza Israeli, na hasa Musa, kuhusu jinsi maskani ilivyokuwa, jinsi ya kuijenga, na kisha simulizi la Israeli kujenga patakatifu, maskani. Na kisha hatimaye, katika Kutoka sura ya 40, na kuanzia mistari ya 34 na 35. Kwa hivyo Musa, katika mistari wa 33, Musa aliweka ua kuzunguka maskani na madhabahu, akaweka pazia kwenye mlango wa ua, na hivyo Musa akamaliza kazi.

Mstari wa 34, ndipo wingu likaifunika hema ya kukutania, na utukufu wa Bwana ukaijaza maskani. Musa hakuweza kuingia hema ya kukutania kwa sababu wingu lilikuwa limetua juu yake, na utukufu wa Bwana ukaijaza maskani. Katika safari zote za Waisraeli, kila wakati wingu lilipoinuka kutoka juu ya maskani, walisafiri, lakini ikiwa wingu halikuinuka, hawakuondoka hata siku lilipoinuka.

Kwa hivyo, wingu la Bwana lilikuwa juu ya maskani mchana, na moto ulikuwa katika wingu usiku ndani ya nyumba yote ya Israeli wakati wa safari zao zote. Kwa hivyo, hoja ni kwamba, mwishoni mwa ujenzi wa maskani, utukufu wa Mungu, uwepo wake, huingia ndani ya maskani kama vile uwepo wake ulivyokuwa katika Bustani ya Edeni. Kwa hivyo, acha nifanye uchunguzi machache kuhusu maskani kuhusiana na nia ya Mungu ya kurejesha uwepo wake miongoni mwa watu wake.

Kwanza kabisa, tena, hapa ndipo mahali ambapo Mungu aliishi na watu wake duniani, lakini wakati huo huo, ujenzi wa hema la kukutania, na kile tunachosoma katika sura ya 40, mistari ya 34 na 35 ya Kutoka ambayo nimesoma hivi punde,

inaonyesha kwamba wakati huo huo, uwepo wa Mungu kwa namna fulani umewekewa mipaka. Uwepo wa Mungu haujaenea sana na uumbaji wote au haupatikani mara moja kwa watu wote kama ulivyokuwa katika Bustani ya Edeni. Lakini sasa, watu wa Mungu wanafurahia uwepo wa Mungu duniani, lakini wanaufurahia kwa njia iliyowekewa mipaka.

Pili, tayari tumeona uhusiano na Bustani ya Edeni, na hiyo ni hema; sio bustani iliyochorwa kulingana na Hema, lakini labda kinyume chake, kama nilivyosema muda mfupi uliopita. Hema labda imekusudiwa kuchorwa kulingana na Bustani ya Edeni. Kwa kuwa Edeni ilikuwa mahali pa Mungu pa kuishi, hema sasa ni aina ya Edeni nyingine, au Edeni ndogo. Sasa, hema ni mahali pa Mungu pa kuishi.

Kile ambacho Mungu alikusudia katika Bustani ya Edeni sasa kinaanza kurejeshwa katika bustani ya hema, kwa mfano. Jambo la tatu ni kutambua, kwa kuzingatia uchunguzi huu na kwa kuzingatia kile ambacho wasomi wengine kadhaa wa Agano la Kale wamesema kuhusu Hema, ni kwamba hema pia ilikusudiwa kuwa cosmos ndogo ya ulimwengu mzima, wa uumbaji wote. Tayari tumeona viungo vya Bustani ya Edeni, na nimeona hoja ya John Walton kwamba hata sura ya 1, uumbaji wa ulimwengu, ilikusudiwa kuwa hema, ujenzi wa hema, angalau katika ngazi moja.

Ili basi hema ya kukutania, kama aina ya ulimwengu mdogo wa kile ambacho ulimwengu wote ungekuwa, hema ya kukutania inatarajia uwepo wa Mungu katika ulimwengu mzima, katika uumbaji wote, si tu katika muundo wa kimwili na Israeli. Kwa hivyo, hiyo inamaanisha ni kwamba ujenzi wa hema ya kukutania, na ningesema vivyo hivyo kuhusu hekalu, haukuwahi kusudiwa kuwa mwisho wenyewe. Haukuwahi kusudiwa kuwa jibu la mwisho kwa madhumuni ya Mungu kwa Israeli au nia ya Mungu ya kukaa na watu wake.

Lakini ilikusudiwa kuashiria na kutarajia uwepo wa Mungu katika uumbaji wote. Na ili kuruka mbele, tuliona hilo katika Ufunuo 21 na 22. Kunukuu tena kutoka kwa Greg Beal, katika kazi yake ya hekalu, anasema hekalu lilikuwa mfano mdogo na ukumbusho wa mfano kwa Israeli kwamba uwepo mtukufu wa Mungu hatimaye ungejaza ulimwengu wote.

Na Greg Beal alikuwa akizungumzia kuhusu hekalu pale, lakini vivyo hivyo vinaweza kusemwa kuhusu hema. Tena, hema lilikuwa kimsingi hekalu linaloweza kubebeka, na hekalu lilikuwa hema la kudumu zaidi. Kwa hivyo, hatua ya kwanza kuu katika kujibu swali ni jinsi Mungu atakavyorejesha na kuanzisha upya makao Yake na watu Wake katika uumbaji, katika ulimwengu, kama alivyofanya, kama ilivyokuwa kusudi Lake katika Mwanzo 1 na 2. Sasa kwa kuwa dhambi imeingia ulimwenguni, Mungu atarejeshaje hilo? Hatua ya kwanza kubwa ilikuwa kupitia ujenzi wa hema la Edeni, hema la aina ya Edeni, ambapo Mungu angekaa na watu Wake, lakini ambalo lenyewe lilionekana kutarajia kusudi la Mungu hatimaye kupanua uwepo Wake ili kukumbatia ulimwengu mzima.

Hatua ya pili kubwa wakati huo ilikuwa ujenzi wa hekalu. Na unaweza kugeuka, hatutasoma yote, lakini inaweza kurejelewa katika sehemu zijazo. Unaweza kusoma 1 Wafalme 5-7 kwa maelezo zaidi ya ujenzi na maelezo ya hekalu lenyewe. Kama unavyoweza kutambua katika historia ya Israeli, Daudi anapata mahali, ambapo hapo awali palikuwa uwanja wa kupuria ambapo hekalu lingejengwa hatimaye.

Lakini Daudi haruhusiwi kujenga hekalu. Mwanawe Sulemani ndiye atakayejenga hekalu, na tunaona kwamba Mungu aliahidi hilo kwa Daudi na kumwagiza Daudi kuhusu hilo katika 2 Samweli 7. Lakini basi, katika 1 Wafalme 5-7, hatimaye tunamwona Sulemani akitimiza ahadi hiyo kwa kujenga hekalu. Ili pia kujaza maelezo zaidi, tulipataje kutoka kwenye maskani hadi hekaluni? Maskani hatimaye ililetwa Shilo, na hapo ndipo ilipoanzishwa, na hapo ndipo tunapomwona Shilo kuhusiana na hadithi ya Samweli, n.k.

Lakini kwa sababu ya ufigadi, Mungu anaacha hekalu, na kisha Daudi analeta sanduku Yerusalemu. Hatimaye Daudi analeta sanduku katika jiji la Yerusalemu. Na kisha, kama tulivyosema, hatimaye ilikuwa ni mwana wa Daudi Sulemani aliyejenga hekalu, hema la kudumu zaidi.

Kwa hivyo, kimsingi tunapata sifa za hema la kukutania ambalo sasa limehamishiwa hekaluni. Kwanza kabisa, hekalu sasa ni mahali pa makao ya Mungu. Ni mahali ambapo Mungu atakaa na watu wake duniani, lakini tena, limewekewa mipaka.

Uwepo wa Mungu umewekewa mipaka. Uwepo wa Mungu unadhihirishwa haswa katika Patakatifu pa Patakatifu. Unaposoma Agano la Kale kwa makini, ni kuhani mkuu pekee anayeweza kuingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja kwa mwaka.

Waebrania pia inaelezea hilo, kitabu cha Waebrania katika Agano Jipya. Kwa hivyo, kwanza kabisa, ingawa kimewekewa mipaka, hekalu bado ni mahali pa makao ya Mungu. Pili, tuliona uhusiano kati ya hekalu na Bustani ya Edeni.

Kwa hivyo, kama vile hema la kukutania, hekalu lilikusudiwa kuwa Bustani ndogo ya Edeni, kwa njia ile ile ambayo Mungu alikaa na watu wake katika Patakatifu pa Bustani, sasa anakaa na watu wake hekaluni. Na kisha, hatimaye, hekalu pia, kama Hema la Kukutania, lingekuwa kama ulimwengu mdogo wa ulimwengu wote. Ilikusudiwa kuashiria ukweli kwamba hatimaye Mungu alikusudia uwepo wake kuenea na kuwa mkubwa pamoja na uumbaji wote, sio tu kwa muundo maalum.

Baadaye, baadhi ya Zaburi zinaonyesha umuhimu wa hekalu kama makao ya Mungu na pia zinaonekana kutarajia kwamba kusudi lilikuwa kwamba uwepo wa Mungu ungeenea hadi kuijumuisha dunia nzima. Kwa mfano, katika Zaburi 84, Zaburi nambari 84, tunasoma hivi: Jinsi yalivyo mazuri makao yako, Ee Bwana Mwenyezi!

Nafsi yangu inatamani, hata kuzimia, kwa ajili ya nyua za Bwana. Moyo wangu na mwili wangu vinamlilia Mungu aliye hai.

Hata shomoro amepata makao na mbayuwayu, kiota chake, mahali atakapoweka makinda yake, mahali karibu na madhabahu yako. Ee Bwana Mwenyezi, Mfalme wangu, na Mungu wangu, heri wakaa nyumbani mwako; wanakusifu sikuzote. Heri wale ambao nguvu zao ni Bwana, ambao wameweka mioyo yao katika hija wanapopita katika bonde la Baka.

Wanaifanya mahali pa chemchemi, na mvua ya vuli pia inaifunika kwa mabwawa. Itaendelea kutoka nguvu hadi nguvu hadi kila mmoja atakapotokea mbele za Bwana. Sikia sala yangu, Ee Bwana Mungu Mwenye Nguvu! Nisikilize, Ee Mungu wa Yakobo! Uangalie ngao yako, Ee Mungu, kwa kibali juu ya masihi wako.

Siku moja katika nyua zako ni bora kuliko siku elfu mahali pengine. Ningependa kuwa mlinzi wa mlango katika nyumba ya Mungu wangu, kuliko kukaa katika hema za waovu. Kwa maana Bwana Mungu ni jua na ngao.

Bwana huwapa neema na heshima. Hawanyimi chochote chema wale ambao njia zao ni za ukamilifu. Ee Bwana Mwenyezi, heri mtu yule anayekutumainia.

Angalia, hasa katika mstari huo wa kwanza, jinsi makao yako yalivyo mazuri, Ee Bwana Mungu Mwenyezi! Kuna zaburi kadhaa zinazomtukuza au kumsifu Mungu au kufurahia hekalu kama makao yake. Hata hivyo, zaburi kadhaa pia zinaanza kutabiri kwamba uwepo wa Mungu utajumuisha dunia nzima, si hekalu lenyewe tu kama jengo la kimwili. Sasa, kihistoria basi, kwa sababu ya ufisadi na dhambi, Mungu anaacha hekalu lake, uwepo wake unaacha hekalu, na hekalu linaharibiwa na wageni.

Watu wamefukuzwa kutoka kwa uwepo wa Mungu, kama vile Adamu na Hawa walivyofukuzwa kutoka kwa bustani. Kwa hivyo, sasa Israeli imefukuzwa kutoka kwa ardhi na hekalu, kutoka kwa uwepo wa Mungu. Tofauti kuu ni kwamba uwepo wa Mungu hauonekani kuachana na Edeni, na haujaharibiwa.

Lakini hivyo ndivyo hasa hutokea hapa katika hadithi ya Agano la Kale. Kwa sababu ya dhambi ya Israeli, Mungu analiacha hekalu, na uwepo wake unaondoka humo. Unaweza kusoma kwamba katika sura kadhaa za kwanza za Ezekieli, simulizi la uwepo wa Mungu linaondoka hekaluni kama mahali ambapo Mungu aliishi na watu wake.

Na kisha watu wa Mungu pia wanahamishwa au kufukuzwa kutoka katika ardhi, bustani, hekalu, na wanachukuliwa na watekaji wa kigeni. Sasa, hilo linatuleta kwenye fasihi ya kinabii ya Agano la Kale. Manabii wa Agano la Kale wanatarajia wakati ambapo hekalu la Israeli litarejeshwa.

Mahali pa uwepo wa Mungu, ishara, nembo ya makao ya Mungu na watu wake. Na pengine simulizi pana zaidi linapatikana katika Ezekieli sura ya 40-48, ambayo tayari tumesoma sehemu kadhaa za hilo. Lakini katika Ezekieli 40-48, angalau 40-47 ni simulizi ya ujenzi wa hekalu la wakati wa mwisho, na kisha uwepo wa Mungu kuingia humo.

Na kisha katika sura ya 47 tunapata maji ya mto yanayotiririka kutoka chini ya kizingiti cha hekalu. Hili linapaswa kueleweka kwa kuzingatia Ezekieli 8-10. Ni katika Ezekieli 8-10 ambapo kwa sababu ya ufisadi na dhambi, Mungu anaondoka hekaluni.

Na cha kushangaza anaiacha kutoka mashariki, akichora kiunganishi kingine na Edeni. Na sasa katika Ezekieli sura ya 43, uwepo wa Mungu unaingia hekaluni kutoka lango la mashariki pia. Kwa hivyo, baada ya kuharibiwa kwa hekalu na uhamisho wa watu wa Mungu kutoka nchi, manabii wa Agano la Kale kama vile Ezekieli wanatarajia wakati ambapo Mungu siku moja atarejesha hekalu lake na watu wa Mungu wataingia ndani yake au watarejeshwa katika nchi na hekalu.

Lakini muhimu zaidi, uwepo wa Mungu utaingia tena na kukaa katika hekalu lake pamoja na watu wake, kama alivyofanya katika Bustani ya Edeni katika Mwanzo 1-2. Maelezo ya kina katika Ezekieli 40-48 yanafanana sana na maelezo na baadhi ya maelezo katika 1 Wafalme 5-7.

Ingawa maono ya hekalu la Ezekieli yanazidi sana lile la mwisho. Lakini lengo kuu ni kuonyesha nia ya Mungu ya kukaa na watu wake. Mungu atatatuaje tatizo la Mwanzo sura ya 3? Mungu atarejeshaje na kufanya upya makao yake na uwepo wake na watu wake? Na sasa, baada ya jambo lile lile kutokea kwa Israeli, kama lilivyotokea kwa Adamu na Hawa, wanafukuzwa kutoka mbele za Mungu.

Sasa Ezekieli anatarajia urejesho wa hekalu hadi Mungu atakapokaa tena na watu wake, akitimiza nia yake ya awali kutoka Mwanzo 1-2. Sasa jinsi hili litakavyotimizwa itaonekana baadaye. Tutaangalia Agano Jipya baada ya muda mfupi na kuona jinsi hili linavyoanza kufikia utimilifu wake na kufikia kilele chake.

Kwa hivyo, katika hatua hii Agano la Kale linaishia na hukumu ya Mungu juu ya Israeli na hekalu, lakini kwa matarajio ya kurejeshwa kwa hekalu la Mungu na uwepo wake pamoja na watu wake, ambao hatimaye utajaza dunia nzima katika kutimiza kusudi la Mungu tangu Bustani ya Edeni. Hadi sasa, tumeona kwamba Bustani ya Edeni ilikusudiwa kuwa patakatifu. Bustani ya Edeni ilikusudiwa kuwa hekalu au maskani kama ilivyokuwa, ambapo Mungu alikaa na watu wake na ambapo walitumika kama makuhani kumwabudu Mungu na kutunza patakatifu.

Lakini kwa sababu ya dhambi, Adamu na Hawa wanafukuzwa na kufukuzwa kutoka Bustani, na kwa hivyo swali ni kwamba Mungu atarejeshaje hali hiyo? Mungu

atarejeshaje uwepo wake na watu wake duniani? Na hilo hutokea katika hatua kadhaa, kwanza kabisa kwa ujenzi wa hema, hema ya muda ambayo Israeli huichukua nao katika safari yao kupitia jangwani, hema ambapo Mungu anakaa na watu wake, lakini ambayo pia ilikusudiwa angalau katika kiwango kimoja kuwa matarajio ya ukweli kwamba siku moja uwepo wa Mungu ungejaza ulimwengu mzima. Hatua inayofuata ilikuwa toleo la kudumu zaidi la hema, na hiyo ilikuwa ujenzi wa hekalu huko Yerusalemu, ambalo tena lilikusudiwa kukumbuka uwepo wa Mungu katika Bustani ya Edeni na watu wake lakini pia lilikusudiwa kutarajia uwepo wa Mungu ukiwa umeenea ili kukumbatia uumbaji wote.

Lakini hekalu lilikuwa la Mungu, mahali ambapo Mungu aliishi, ambapo uwepo wake ulidhihirika miongoni mwa watu wake. Na hatimaye, baada ya Israeli kuhamishwa tena kama Adamu na Hawa kutoka bustanini, kutoka nchi, kutoka hekaluni kwa sababu ya dhambi, na kwa sababu hekalu liliharibiwa, unawakuta manabii kama Ezekieli, lakini manabii wengine kama Zekaria kwa mfano, wakitajia hekalu lililorejeshwa upya, upya wa uwepo wa Mungu pamoja na watu wake katika kutimiza si tu hema na hekalu bali tena kurudi Bustani ya Edeni. Mungu atarejeshaje na kufanya upya uwepo wake pamoja na watu wake? Na kwa hivyo tuna Agano la Kale linaloishia na matarajio ya kinabii ya hekalu lililorejeshwa na kufanywa upya ambapo Mungu angeishi na kukaa na watu wake.

Sasa, tunapofika kwenye Agano Jipya, tunapata sehemu kadhaa zinazochukua lugha ya hekalu na taswira ya hekalu. Sehemu ya swali ni kama lugha ya hekalu tunayoipata katika Agano Jipya ni aina ya ishara na sitiari tu au ikiwa inakusudiwa kukumbuka utimilifu wa Agano la Kale. Tutazungumzia hilo kuhusiana na maandiko kadhaa. Lakini ninachotaka kufanya kwanza nataka kuanza na Yesu na kuangalia maandiko machache kwa ufupi kuhusu jinsi Yesu mwenyewe anavyoanza kutimiza ahadi za hekalu, ahadi ya uwepo wa Mungu na watu wake, kisha tuendeleo kwenye fasihi ya Paulo na kukumbuka sehemu kadhaa ambapo Paulo mwenyewe anatumia taswira ya hekalu na lugha ya hekalu kuonyesha uwepo wa Mungu na watu wake.

Kisha tutaangalia barua zingine kadhaa katika Agano Jipya nje ya barua za Paulo, na kisha tutaishia tena katika Ufunuo 21 na 22. Mara nyingi hapo ndipo tutaishia kwani, kama tulivyosema, Ufunuo 22 huchukua mada nyingi zinazoanza katika Mwanzo 1 na 2 na kisha kuendelezwa katika Agano la Kale na Jipya na kupata kilele chake katika Ufunuo 21 na 22. Lakini tena, tutaanza na Injili na Yesu kwa sababu, kama tulivyosema, ahadi za Agano la Kale haziruki tu kwa watu wa Mungu, kanisa, au hata kwa uumbaji mpya uliokamilika, lakini ahadi hizo huanzia kwanza kabisa katika Yesu Kristo.

Ahadi za Agano la Kale zinatimizwa kwanza kabisa katika Kristo na kisha, kwa nguvu ya kuunganishwa na Kristo, zinatimizwa kwa watu wake pia. Na ningebishana basi kwamba katika Agano Jipya, tunaona nia ya Mungu ya kurejesha Bustani ya Edeni na uwepo wa hekalu sasa unatimizwa kwanza kabisa katika Yesu Kristo, yaani, ahadi ya

hekalu lililorejeshwa, na urejesho wa uwepo wa Mungu unashiriki katika mvutano ambao tayari lakini bado haujatimizwa. Kwa hivyo, kwanza kabisa tunaona ahadi za hekalu tayari zimetimizwa katika Kristo na pia katika watu wake kwa ugani, kwa nguvu ya watu wake kuunganishwa na Kristo, kuwa ndani ya Kristo, baadhi ya lugha ya Paulo katika Kristo au anazungumzia kuwa wa Kristo.

Kwa sababu ya kuwa ndani ya Kristo au kuwa wa Kristo, basi watu wa Mungu, kanisa, wanakuwa hekalu pia. Lakini bado kuna kipimo ambacho hakijapatikana wakati katika uumbaji mpya wa Ufunuo 21 na 22 tunapopata urejesho wa mwisho wa hekalu, tunapata urejesho wa mwisho wa uwepo wa hekalu la Mungu pamoja na watu wake. Kwa hivyo tuanze na Injili na ninataka tu kuelekeza mawazo kwenye Injili na vifungu vitatu katika Injili, kimoja katika Mathayo na kisha viwili katika Injili ya Yohana.

Kwa kweli, kuna mawili katika Mathayo na mengine mawili katika Injili ya Yohana. Mathayo kwa kweli amefupishwa na marejeleo mawili ya kuvutia kuhusu uwepo wa Mungu pamoja na watu wake kupitia utu wa Yesu Kristo. Kwa hivyo, Mathayo, sura ya 1 ya Mathayo kama sehemu ya kitabu cha Mathayo cha Simulizi ya Kuzaliwa na Simulizi ya Utoto Mdogo, sura ya 1 ya Mathayo inaanza na hadithi ya kuzaliwa kwa Yesu katika mstari wa 18, na kisha hadithi ya jinsi Yusufu anavyogundua kwamba Mariamu ana mimba na hana uhakika la kufanya na kwa hivyo malaika anamjia na kusema atazaa mwana, utampa jina Yesu kwa sababu yeye atawaokoa watu wake na dhambi zao.

Kisha Mathayo anaongeza kuwa haya yote yalitokea ili kutimiza yale Bwana aliyosema kupitia nabii Isaya, kwamba bikira atachukua mimba na atazaa mwana, nao watamwita jina lake Imanueli, na kisha Mathayo anaendelea na kutafsiri maana yake Mungu yuko pamoja nasi. Kwa hivyo, tayari, Mathayo ameweka jinsi anavyotaka umfahamu Yesu Kristo kama Mungu pamoja nasi. Uwepo wa Mungu sasa utakuwa ndani au uwepo wa Mungu sasa utakuja duniani katika umbo au mbele ya utu wa Yesu Kristo.

Mathayo sura ya 1, mstari wa 23. Lakini kisha kitabu kinaisha, na nadhani tunahitaji kusoma mwisho wa kauli hii. Tutaisoma baada ya muda mfupi, na kitabu kinaisha vivyo hivyo kama kinavyoanza. Kwa hivyo katika Mathayo 28 katika kifungu maarufu na kinachojulikana cha agizo kuu, Mathayo anaishia kwa kumwambia Yesu aseme, mamlaka yote mbinguni na duniani nimepewa; basi enendeni mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba na Mwana na Roho Mtakatifu na kuwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi; na hivi ndivyo Mathayo anavyoishia, na hakika mimi nipo pamoja nanyi siku zote hata ukamilifu wa dahari.

Kwa hivyo, Mathayo anaanza na kuishia na uwepo wa Mungu pamoja na watu wake kupitia nafsi ya Yesu Kristo. Kupitia Yesu Kristo, Mungu sasa yuko pamoja nasi. Kristo yuko pamoja nasi na katika nafsi ya Kristo uwepo wa Mungu sasa uko pamoja nasi.

Kwa hivyo angalau kitabu cha Mathayo kinaonekana kutabiri kwamba uwepo wa Mungu sasa upo ndani au unaonekana, na uwepo wa Mungu sasa upo katika nafsi ya Yesu Kristo. Kupitia Yesu Kristo Mungu sasa yuko pamoja na watu wake. Sasa maandiko mengine mawili katika injili, na hayo yamo katika injili ya Yohana.

Labda ile inayojulikana zaidi inapatikana katika Yohana sura ya 2. Ninaamini Yohana sura ya 2 na mistari ya 19 na 20 ndizo ninazotaka. Yohana sura ya 2. Zaidi ya injili nyingine yoyote, mara nyingi Yohana anamwona Yesu akipita au kuchukua nafasi au, bora zaidi, akitimiza taasisi au vitu mbalimbali kutoka Agano la Kale. Sasa, katika sura ya 2, tunamwona Yesu akisema hivi.

Hii ni katika muktadha wa Yesu kusafisha au kusafisha hekalu. Kisha , katika mstari wa 18, Wayahudi walimtaka. Hii ni Yohana 2 mstari wa 18. Ni ishara gani ya muujiza unayoweza kutuonyesha ili kuthibitisha kwamba una mamlaka ya kufanya haya yote? Ndipo Yesu akawajibu, livunjeni hekalu hili, nami nitalisimamisha kwa siku tatu. Wayahudi wakajibu, imechukua miaka 46 kujenga hekalu hili, na wewe utalisimamisha kwa siku tatu? Mstari wa 21, lakini hekalu alilokuwa amelisema lilikuwa mwili wake.

Kwa hivyo, tayari, Yohana ana kauli hii inayoonekana kulinganisha mwili wa Yesu na hekalu au inapendekeza kwamba Yesu sasa anachukua nafasi ya hekalu au, bora zaidi, kwamba Yesu anatembea kile ambacho hekalu lilikusudia. Hilo ndilo kusudi la Mungu kwa hekalu. Hilo ndilo kusudi la Mungu kukaa na watu wake sasa linafanyika katika nafsi ya Yesu Kristo.

Lakini kabla hujafika sura ya 2 kuna kitu kingine kinachokufanya uisome hivi. Hiyo ni katika Yohana sura ya 1 na mstari wa 14. Yohana sura ya 1 na mstari wa 14, kile kinachoitwa utangulizi wa injili, kimsingi ina moja ya kazi zake kukuandaa kusoma injili iliyobaki.

Lakini katika Yohana, sura ya 1, mstari wa 14, tunasoma kwamba neno lilifanyika mwili, akakaa kwetu. Tumeuona utukufu wake, utukufu wake yeye pekee aliyetoka kwa Baba, amejaa neema na kweli. Sasa, hili ni andiko ambalo tunasoma mara kwa mara wakati wa Krismasi, na wakati mwingine tunaliona kwenye kadi za Krismasi, zile zenye ladha ya kidini.

Lakini kuna athari kubwa zaidi za mstari huu kuliko kitu tu tunachosoma wakati wa Krismasi. Jambo la msingi ni kuelewa neno hilo. Neno likawa mwili na kukaa kwetu.

Neno hilo mara nyingi ndilo tunaloambiwa, na hata hutafsiriwa kama hema au hema. Kwa hivyo, wengine wamehitimisha kwamba mstari huu unasema kwamba Yesu alichukua makazi ya muda hapa duniani. Alikuwa na kwa namna fulani akasimamisha hema kwa muda mfupi kabla ya kufa na kupaa mbinguni.

Lakini nadhani hili halina uhusiano wowote na Agano la Kale, na hili halina uhusiano wowote na kile ambacho Yohana anajaribu kutuambia, na hilo ni kwamba Yohana anajenga uhusiano na Hema na hekalu katika Agano la Kale. Kwa kweli, kitenzi cha Kigiriki kilichotumika hapa, kilichowekwa au kilichokaa, kulingana na jinsi tafsiri ya Kiingereza inavyotafsiriwa, kinakumbusha makao ya Mungu katika Hema au hekalu katika Agano la Kale. Neno la Kigiriki labda linafanana sana na Mishkan ya Kiebrania , ambayo hutafsiriwa kama makao.

Kwa mfano, katika Kutoka sura ya 25 na mstari wa 9. Kutoka 25 na mstari wa 9. Tengeneza maskani hii na samani zake zote sawasawa na mfano nitakaokuonyesha. Na kisha Mambo ya Walawi 8. Vitabu na sura kadhaa baadaye, Mambo ya Walawi sura ya 8 na mstari wa 10. Kisha Musa alichukua upako, mafuta , na akaitia mafuta maskani na kila kitu kilichokuwa ndani yake, na hivyo akavitakasa.

Na neno la Kigiriki hapa, kitenzi kilichoishi au kilichowekwa kwenye tabenakulo, linakumbusha neno hilo kuelezea tabenakulo ambapo Mungu aliishi na watu wake katika Agano la Kale. Kwa hivyo, hoja hapa si kwamba Mungu, Yesu Kristo, alichukua makazi ya muda kati ya watu wake. Ndiyo, alifanya hivyo.

Lakini hiyo siyo hoja ya neno hili. Neno lililoishi kwa makusudi linakumbusha maskani na hekalu na uwepo wa Mungu ndani yake kutoka Agano la Kale. Kwa kweli, neno linalofuata, utukufu, pia linakumbusha Agano la Kale.

Tuliona katika Ezekieli kwamba utukufu wa Mungu ulijaza hekalu, na utukufu wa Mungu ulijaza Hema mahali pengine. Kwa hivyo, neno utukufu tena linakumbusha kukaa kwa Mungu katika maskani au uwepo wake katika hekalu katika Agano la Kale. Andiko moja la kuvutia sana kuhusiana na hili ni Ezekieli, sura ya 43.

Katika Ezekieli sura ya 43 nataka kusoma mistari saba ya kwanza. Tayari tumesoma michache kati yake kuhusiana na Bustani ya Edeni na kuelekea mashariki. Lakini ninachotaka utambue ni katika Yohana sura ya 1 mstari wa 14, maneno hayo mawili, neno lilifanyika mwili na kukaa kwetu, kitenzi kikakaa, nasi tukauona utukufu wake.

Maneno hayo hayo mawili, kitenzi cha kukaa na neno utukufu, yanaonekana pamoja katika Ezekieli 43 kuhusiana na utukufu wa Mungu kukaa ndani au kuingia hekaluni. Kwa hivyo, nitaanza na mstari wa 1 wa Ezekieli 43. Kisha yule mtu, malaika aliyemwonyesha Ezekieli maono haya, akanileta kwenye lango la hekalu linaloelekea mashariki, nami nikaona utukufu, utukufu wa Mungu wa Israeli ukitoka mashariki.

Sauti yake ilikuwa kama kishindo cha maji yanayotiririka, na nchi ilikuwa iking'aa kwa utukufu wake. Maono niliyoyaona yalikuwa kama maono niliyoyaona alipokuja kuharibu mji, na kama maono niliyoyaona kando ya Mto Kibar, nilianguka kifudifudi. Utukufu wa Bwana uliingia hekaluni kupitia lango linaloelekea mashariki.

Kisha Roho akaniinua na kunipeleka kwenye ua wa ndani, na utukufu wa Bwana ukaijaza hekalu. Wakati mtu huyo alipokuwa amesimama karibu nami, nikasikia mtu akizungumza nami kutoka ndani ya hekalu, akisema, “Mwanadamu, hapa ni mahali pa kiti changu cha enzi na mahali pa nyayo za miguu yangu. Hapa ndipo nitakapoishi miongoni mwa Waisraeli milele.”

Nyumba ya Israeli haitalichafua tena jina langu takatifu, wala wafalme kwa ukahaba wao na sanamu zao zisizo na uhai, na wafalme wao na mahali pao. Kwa hivyo lugha hiyo, mahali nitakapoishi, na kisha lugha ya utukufu zote sasa zinaakisiwa katika Yohana sura ya 1 na mstari wa 14. Kwa hivyo kile Yohana anachosema si kwamba huu ulikuwa ugeni wa muda au wa muda wa Yesu duniani, ingawa hiyo ilikuwa kweli, lakini badala yake, anasema tena, katika nafsi ya Yesu Kristo, kusudi la Mungu kwa hekalu sasa limetimizwa.

Utukufu wa Mungu ulioingia hekaluni katika Agano la Kale sasa umekaa ndani ya Yesu Kristo, na ni katika nafsi ya Kristo ndipo Mungu sasa anakaa na watu wake. Uwepo wa Mungu unaokaa katika maskani sasa upo pamoja na watu wake katika nafsi ya Yesu Kristo. Kwa hivyo baadaye, Yohana anaweza kusema katika sura ya 2, Yesu ndiye hekalu.

Yesu alikuwa akizungumzia hekalu lake, mwili, si muundo halisi. Kwa hivyo, katika injili, tayari tunapata matarajio kwamba nia ya Mungu kwa bustani ya Edeni ikae na wanadamu, ambayo ilianza kutimizwa katika hema na hekalu ambapo utukufu wa Mungu uliishi na kujaza hema na hekalu, na ilitarajiwa katika manabii baada ya Israeli kuhamishwa, hata waliporudi katika nchi yao. Nia ya Mungu ya kukaa katika hekalu lake, iliyotarajiwa katika manabii, sasa inaanza kupata utimilifu wake katika nafsi ya Yesu Kristo, hekalu la kweli la Mungu, ambapo uwepo wa Mungu sasa unakaa na ambapo Mungu sasa anaanza kukaa na watu wake.

Na kwa hivyo, katika sehemu inayofuata, tutaangalia kwa ufupi kitabu cha Matendo ya Mitume na kisha tutaanza kuangalia baadhi ya fasihi nyingine katika Agano Jipya na jinsi zinavyoanza kukuza mada ya hekalu pia.

Huyu ni Dkt. Dave Mathewson katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Theolojia ya Agano Jipya. Huu ni kipindi cha 6, hekalu katika Agano la Kale.